

Enkarterrietako ALTXORRAREN X BILA

INGURUNE NATURALA FASEA

3. astea

Hainbeste mineral garraiatzea ez zen lan erraza. Teknologia eta baliabideak eskasak ziren. Baina garapenak okertutako planoak, trenbideak, funikularrak e.a. ekarri zituen eta horrekin naturaren aldatzea ere.

Ikasi ditzagun ikusten eta antzematen diren eskualdeko naturaren ezaugarriak.

burdinmendi
Enkarterri-Ezkerraldea
naturgune didaktikoa

**Enkarterrietako
ALTXORRAREN
X BILA**

Ibilbide gidatua

☠ 1. Orain dela 50 urte dinamitaz egindako leherketa baten ondorioz mundu osoko espeleologi eta geologi altxor liluragarrienetako bat aurkitua izan zen.

Galeria luzeek formazio karstiko izugarria eskeintzen digute. Horretan "estalaktita eszentrikoen" multzorik handiena ikus dezakegu.

Edertasun horri esker dauden puntu horrek jauregi baten izena dauka.

Zein?

- a. Versailles gela
- b. Aranjuez Jauregia
- c. Ajuria Enea Jauregia

☠ 2. Euskal Herriko zuhaitz mota ezagunena haritza da. Zoritxarrez, gizakion ekintzaren eraginez (abeltzantza, olak, meatzaritza e.a.) hosto erorkorren baso ederrek atzerapen handia jaso zuten. Horregatik ezaugarri bereziak dituen zuhaitz bat aurkitzen denean babesa ematen diegu, zuhaitz singularra bilakatur.

Zein da Enkarterriko zuhaitzarik sonatu eta garrantzitsuena?

- a. San Migeleko ametza
- b. Gordexolako sekuoia
- c. Insigne pinu Handia

burdinmendi
Enkarterri-Ezkerraldea
naturgune didaktikoa

Enkarterrietako ALXORRAREN X BILA

☠ 3. Harriak, zuhaitzak e.a. ezagutu izan ditugu. Eta ura? Elementu natural honek ibaietan zehar bidaiatzen da. Gizakiontzako nahiz naturarentzako ezinbestekoa dugu: munduko ibai garrantzitsuenen inguruan zibilizazioak sortu direlako eta ekosistema anitzenak horien inguruan hazten direlako ere bai.

Hori dela eta, ibaiei buruz hitz egiterakoan, arro kontzeptuari buruz hitz egin beharko genuke: horra joaten diren ur guztiak eta inguratzen dutenak. Horregatik naturak ez ditu mapetako mugak edo herriak errespetatzen ezta ulertu ere egiten.

Enkarterriko historia Kadagua ibaiaren laguntzaz aurrera joan da. Kadagua Nerbioi ibaian ibaiaritzen.

Esango al diguzu non jaiotzen den?

- Karpetak mendiak
- Mena bailara
- La Arbolea

burdinmendi
Enkarterri-Ezkerraldea
naturgune didaktikoa

Enkarterrietako ALTXORRAREN X BILA

☠ 4. Uraren beste forma bat izotza edo elurra da. Neguan mendietan ugaria da eta uda partean eskasa. Hori dela eta gure Enkarterriko eta Euskal Herriko beste zonaldeko arbasoek neguko elurrari probetxua aterazeko haragia eta arraia kontserbatzeko zera asmatu zuten: erliebeaz eta kobazuloetatik baliatuz biltzen zuten elurra.

Horrela elurtegiak osatu zituzten, aintzina hozoak ordezkoak. Zer mendi magaletan aurkitu ditzaitezue horrelakorik?

- Triano eta Galdamesko mendietan
- Pagasarri eta Ganetan
- Pagasarri eta Ganeko gortan

☠ 5. Galdamesko La Aceña auzoan pasealeku polit bat topatu dezakezue. Aintzinean meatzariak minerala garraiatzeko erabiltzen zuten.

Pasealeku honek 17 kilometro bete eta gero, La Aceña zer puntuarekin lotzen du?

- Uriostekin (Ortuella)
- Urallagarekin (Galdames)
- La Benedictarekin (Sestao)

burdinmendi
Enkarterri-Ezkerraldea
naturgune didaktikoa

**Enkarterrietako
ALTXORRAREN
X BILA**

☠ 6. Ingurua zaintzea ezinbestekoa da. Orain arte aipatu ditugun elementuak batez ere. Horrela, naturatik lortutakoa kalitate handikoa izango lizateke. Azken finean, guretzat eta ingurumenarentzat osasungarria.

Guzti hori dela eta, gure eskualdeko baserri eskoletan baratzeak ekologikoa lantzen dute: produktu toxikorik erabiltzez ez duena. Naturarekin elkar ulertze bat egiten, simbiosi bat osatuz.

Esango al diguzu hauen artean zein den baratze ekologikoa ikertzen duen baserri eskolak?

- El Regato Zentruan
- La Arboledako Aterpetxean
- Areitz Soroan

Proba praktikoa

7. Zure adin taldeko unitate didaktikoa osatu beharko duzue honako honetan. Ireki inguruko landaretza eta animaliak aztertzen dituenak. Gure fauna eta flora zenbat dakizuen jakin nahiko genuke.

Bukatzerakoan sartu kodea emaitzen taulan.

